

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Klon

Protokolant: Magdalena Kubańska

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2015 roku w Rybniku

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko (...) S.A. w K.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanej (...) S.A w K. na rzecz powoda H. K. kwotę 477 770,46 złotych (czterysta siedemdziesiąt siedem tysięcy siedemset siedemdziesiąt złotych 46/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty,
- 2) dalej idące powództwo oddala,
- 3) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4352 złote (cztery tysiące trzysta pięćdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu,
- 4) nakazuje pozwanej (...) S.A w K. zapłacić na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. kwotę:
  - 23 889 złotych (dwadzieścia trzy tysiące osiemset osiemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem opłaty od zasądzzonego roszczenia,
  - 8412,01 złotych (osiem tysięcy czterysta dwanaście złotych 01/100) tytułem zwrotu wydatków sądowych tymczasowo wyłożonych w toku procesu przez Skarb Państwa,

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko (...) S.A w K. powód H. K. domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 710 000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem odszkodowania za szkody górnicze występujące na jego nieruchomości położonej w M. przy ulicy (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). Nadto domagał się zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Podniósł, iż jest właścicielem wyżej opisanej nieruchomości a znajduje się ona w zasięgu wpływów zakładu górniczego pozwanej. Sprawia to, że na jego nieruchomości występują szkody górnicze w postaci:

- pochylenia budynku mieszkalnego oraz budynków gospodarczych,

- pęknięcia ścian zewnętrznych, wewnętrznych, murów piwnicznych, wylewek betonowych w piwnicy, w tym wykończonych posadzkami cementowymi, stropów betonowych w poprzek szyn, zarysowania tynków na ścianach w różnych miejscach, wzdłuż stopek szyn oraz wokół nadproży, pęknięcia posadzki z wybrzuszeniem płytek podłogowych w łazience na parterze, pęknięcia podłogi wykończonej płytkami w kuchni parteru w części niepodpiwniczonej, rozregulowanie stolarki drewnianej oraz inne uszkodzenia.

Szkody te zostały zgłoszone pozwanej a występują one w budynku mieszkalnym, budynkach gospodarczych oraz pozostałych składnikach budowlanych (chodniki, szambo, studnia, płoty itp.)

Pozwana w dniu 10.09.2012 roku w piśmie przyznała, że zgłoszone szkody powstają w związku z prowadzoną eksploatacją górniczą a pochylenie budynku mieści się w granicach dużej uciążliwości i zaproponowała powodowi rozważenie możliwości rektyfikacji budynku bądź wypłaty jednorazowego odszkodowania. Następnie w piśmie z dnia 5 kwietnia 2013 roku pozwana zaproponowała powodowi zawarcie ugody na rektyfikację i remont budynku mieszkalnego, na co on nie wyraził zgody. Negocjacje między stronami nie doprowadziły do naprawienia szkód górniczych.

Powód podkreślił, iż wychylenie budynku mieszkalnego ma wartość 25 % i jest to, w 5 – stopniowej skali, wartość wskazująca na niedopuszczalną z uwagi na bezpieczeństwo użytkowania budynku. W tym zakresie powód powołał się na treść obowiązujących przepisów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. nr 75 poz.690) . Ponadto powód stwierdził, iż do rektyfikacji nadają się też budynki gospodarcze. Jednak w ocenie powoda koszt rektyfikacji budynku mieszkalnego oraz budynków gospodarczych, jak również koszty im towarzyszące byłby rażąco wyższy niż wypłata jednorazowego odszkodowania tym bardziej, że w tym rejonie nadal planowana jest eksploatacja górnicza, co po wykonanej naprawie ponownie doprowadziłoby do kolejnych uszkodzeń, co z ekonomicznego punktu widzenia jest zupełnie nieopłacalne.

W ocenie powoda na podstawie art. 145 ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. 2011 nr 163 poz. 981) w związku z art. 363§1 k.c pozwana winna wypłacić powodowi odszkodowanie w wysokości 550 000 złotych za budynek mieszkalny oraz kwotę 160 000 złotych tytułem pozostałych składników budowlanych – łącznie 710 000 złotych.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S.A w K. podniosła, że:

- nie kwestionuje samego wpływu prowadzonej przez nią eksploatacji górniczej i jej konsekwencji w postaci wystąpienia szkód górniczych na nieruchomości powoda,
- w świetle analizy wykonanej przez nią naprawa szkód winna się odbyć poprzez restytucję naturalną i taki sposób był proponowany przez pozwaną na etapie przesądowym.

Pozwana podniosła, iż biegły z zakresu budownictwa winien określić wartość szkód na nieruchomości powoda oraz określić sposób ich naprawy i czy wartość tej naprawy będzie rażąco wyższa niż wartość jednorazowego odszkodowania na rzecz powoda.

W piśmie procesowym z dnia 25 czerwca 2015 roku powód wniósł (już po uzupełniającej opinii biegłego K. K.) o:

- zasądzenie na jego rzecz kwoty 574 303,94 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem jednorazowego odszkodowania za szkody górnicze występujące na jego nieruchomości

a w przypadku kwestionowania przez stronę pozwaną zasadności jednorazowego odszkodowania i stwierdzenia przez biegłego technicznych możliwości usunięcia powstałych uszkodzeń tj. przywrócenia stanu poprzedniego to wniósł o naprawienie szkody górniczej między innymi przez rektyfikację budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego oraz w zakresie w jakim będzie to niezbędne po rektyfikacji poprzez wykonanie wypoziomowania

podłóg, przywrócenie spadków posadzek i rynien, wyregulowanie stolarki okiennej, drzwiowej, regulację centralnego ogrzewania i kanalizacji, wykonanie robót porządkowych oraz wykonanie innych robót w w/w budynkach oraz naprawę szkód w pozostałych obiektach i urządzeniach położonych na w/w nieruchomości w sposób określony w opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa.

W pozostałym zakresie powód wycofał pozew.

Pozwana utrzymała swoje stanowisko w zakresie oddalenia powództwa o jednorazowe odszkodowanie a zgadzała się na naprawę szkód górniczych poprzez przywrócenie stanu poprzedniego. Na cofnięcie pozwu ponad kwotę dochodzonego jednorazowego odszkodowania pozwana się nie zgodziła. Wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód H. K. jest właścicielem nieruchomości położonej w M. przy ulicy (...).

Dowód: odpis księgi wieczystej (...) k. 7 – 9 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda znajdują się:

- budynek mieszkalny,
- budynek gospodarczy nr (...),
- budynek gospodarczy nr (...),
- nawierzchnia placów i chodników,
- ogrodzenie nieruchomości,
- szambo,
- studnia,
- zbiornik opału,
- gnojownik,
- altana ogrodowa.

Budynek mieszkalny jest obiektem dwurodzinnym, wolnostojącym, podpiwniczonym jedynie w części. Zasadnicza część budynku, wybudowana została w roku 1960, ławy fundamentowe i ściany piwnic, w tej części budynku wykonane są poniżej poziomu gruntu z kamienia łamanego na słabej zaprawie wapienno – cementowej. Powyżej terenu ściany piwniczne murowane są z pustaków betonowych na zaprawie wapienno – cementowej. Ściany konstrukcyjne parteru i górnej kondygnacji wykonane są częściowo z pustaków alfa i cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapienno-cementowej. Ściany działowe i kominy murowane są z cegły ceramicznej. Nad piwnicami i nad parterem budynku stropy płytowe konstrukcji żużlobetonowej – na dźwigarach – na szynach stalowych, normalnotorowych SD – 49. Nad piętrzem strop z belek drewnianych – ocieplony wełną mineralną. Schody dwubiegunowe żelbetowe obłożone drewnem sosnowym i pomalowane farbą olejną. Dach drewniany, czterospadowy, kryty papą na deskowaniu. Rynny i rury spustowe (...). Obróbki blacharskie z blachy ocynkowanej. Podłogi: panele podłogowe na podłodze z desek na legarach i płytach paździerzowych. W piwnicach posadzki cementowe na podłożu betonowym. W pomieszczeniach sanitarnych i kuchennych posadzki terakota i okładziny ceramiczne – szkliwione. Wewnątrz pomieszczeń tynki gładkie kategorii III oklejone tapetą zmywalną oraz w części malowane farbą emulsyjną. Okna (...) osadzone w 2004 roku a w piwnicach okna ościeżnicowe – drewniane, również drewniana stolarka drzwiowa. W 1974 roku do zasadniczej części budynku

dobudowana została jednopiętrowa, niepodpiwniczona, murowana dobudówka. Z inwentaryzacji architektoniczno – budowlanej, opracowanej w październiku 2012 roku przez Biuro (...) wynika, że dobudówka ta jest tylko w niewielkiej części – w poziomie podpiwniczenia budynku głównego, oddylatowana od głównej bryły budynku. W pozostałej części jest powiązana konstrukcyjnie z budynkiem głównym a w wyniku wykonanego w 1988 – 89 roku przez KWK (...) kotwienia zabezpieczającego bryłę budynku przed uszkodzami górniczymi, konstrukcja dobudówki została dodatkowo połączona z konstrukcją budynku głównego. Poziomy posadowienia przybudówki i budynku głównego – z uwagi na brak podpiwniczenia w przybudówce – są zróżnicowane. Fundamenty przybudówki wykonane są w postaci ław konstrukcji żelbetowej. Ściany konstrukcyjne i działowe murowane są z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapienno – cementowej. Na wysokości piętra – przybudówka nie posiada styku z główną częścią budynku, własnej ściany konstrukcyjnej. Stropy płytowe i wieńce konstrukcji żelbetowej. Dach drewniany – jednospadowy, kryty papą na deskowaniu. Tynki wewnętrzne w przybudówce – podobnie jak w budynku głównym – wapienno – cementowe. Ściany i podłogi w kuchni i w łazience obłożone płytkami ceramicznymi. Podłogi w pomieszczeniach mieszkalnych – z paneli podłogowych na płytach paździerzowych. W przybudówce na piętrze mieści się kuchnia i łazienka, na parterze pomieszczenie mieszkalne i taras. Podłoga tarasu z płytek terakota. Tynki elewacji budynku i przybudówki wapienno-cementowe nakrapiane i malowane farbą emulsyjną. W podpiwniczeniu budynku głównego mieści się, między innymi kotłownia c.o. ze składem opału. Z uwagi na dwurodzinny charakter budynku, tak na parterze jak i na piętrze zainstalowane są dwa niezależne węzły sanitarno – kuchenne. Budynek podłączony jest do gminnej sieci wodociągowej, sieci elektrycznej i przewodowej sieci gazowej. Odprowadzanie ścieków bytowych odbywa się do dwóch osadników bezodpływowych. Przyłącza elektryczne wodociągowe i gazowe stanowią integralną część budynku. Budynek posiada instalację centralnego ogrzewania wodnego na opał stały. Ciepła woda doprowadzona jest z bojlera przy piecu c.o. i bojlera opalanego gazem. Konstrukcja budynku jest zabezpieczona na wpływy eksploatacji górniczej kat. III – w postaci opaski żelbetowej i kotwienia stałą prętową w poziomie stropów. Powierzchnia zabudowy to 122 m² a kubatura to 854 m³.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 89 – 91 akt sprawy,

Budynek gospodarczy nr (...) jest obiektem parterowym z użytkowym poddaszem, nie jest podpiwniczony, przylega do budynku gospodarczego nr (...). Ławy fundamentowe i wieńce – konstrukcji żelbetowej. Ściany murowane z bloczków betonowych i z pustaków alfa na zaprawie wapienno – cementowej. Strop i stropodach wykonany jest z płyty żelbetowej grubości 10 cm, krzyżowo – zbrojonej. Pokrycie dachu składa się z dwóch warstw papy na lepiku. Izolacje cieplne stropodachu i podłoża gruntowego z żużlu paleniskowego. Posadzki betonowe a pozioma izolacja przeciw wilgoci z dwóch warstw papy na lepiku. Budynek na parterze składa się z części garażowej i z pomieszczeń inwentarskich. Piętro budynku pełni funkcje magazynowe. Tynki wewnętrzne zwykłe kat.III na zaprawie wapienno-cementowej malowane farbą klejową. Tynki zewnętrzne gładkie, malowane farbą emulsyjną. Drzwi – wrota deskowe rozwierane, drzwi – wrota stalowo – drewniane jednoskrzydłowe, drzwi drewniane jednoskrzydłowe – klepkowe i drzwi płytowe z grubej blachy stalowej. Okna drewniane – pojedyncze. Budynek posiada instalację elektryczną i jest zabezpieczony na wpływy eksploatacji górniczej kat. III. Rok budowy budynku to 1973, powierzchnia zabudowy 48 m² i kubatura 278,40 m³.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 91 – 92 akt sprawy,

Budynek gospodarczy nr (...) jest obiektem parterowym, przyległym do budynku gospodarczego nr (...). Fundamenty – ściany i stropy betonowe. Filary murowane z pustaków alfa- otynkowane zaprawą wapienno – cementową. Ściany drewniane – szkieletowe, jednostronnie odeskowane. Dach drewniany, jednospadowy kryty papą. Rynny i rura spustowa (...). Posadzka betonowa wylewana i z płyt chodnikowych na podbudowie z kruszywa i na podłożu betonowym. Brama garażowa – wrota deskowe rozwierane, osadzone na hakach. Budynek posiada instalację elektryczną. Rok budowy to 2013, powierzchnia zabudowy 21,24 m², kubatura 43,12m³.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 92 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda znajduje się utwardzona nawierzchnia placów i chodników wykonana z kostki brukowej – betonowej grubości 6 cm i z betonowych płyt chodnikowych 50 x 50 cm – wraz z krawężnikami i liniowymi odwadniaczami powierzchniowymi, na zróżnicowanym podkładzie z podbudówki wykonanej z kruszywa naturalnego i z ubitych materiałów sypkich. Rok budowy nawierzchni 2001.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 93 akt sprawy,

Wokół nieruchomości poprowadzone jest ogrodzenie wykonane z siatki o wysokości 1,50 m na słupkach z rur stalowych mocowanych na cokole betonowym a częściowo z siatki w ramach stalowych na słupkach z rur stalowych zabetonowanych w cokole betonowym. Zbudowane w 1996 roku.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 93 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda zlokalizowany jest zbiornik bezodpływowy ścieków sanitarnych – dwie studnie wykonane z kręgów #1000 mm wraz z pokrywami. Rok budowy 1991.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 93 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda zlokalizowana jest również studnia o głębokości 13,0 m i #1000 mm wykonana metodą studniarską z prefabrykowanych elementów betonowych. Rok budowy 1960.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 93 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda zlokalizowany jest zbiornik opału o wymiarach 2,60 x 2,90 m, z górą otwartą. Płyta denna o grubości 20 cm wykonana z betonu i ułożona na gruncie. Ściany obwodowe grubości 14 cm i wysokości 1,0m po obwodzie płyty dennej z bloczków betonowych. Rok budowy 1996.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 94 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda znajduje się gnojownik przeznaczony do gromadzenia nawozu zwierzęcego. Mury – ściany obwodowe grubości 30 cm, wykonane z betonu żwirowego – posadowione w gruncie. Dno zbiornika to zaizolowana płyta betonowa grubości 30 cm, ułożona na podkładzie z materiałów sypkich i zatarta na gładko. Rok budowy 1974.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 94 akt sprawy,

Na nieruchomości powoda została wybudowana altana ogrodowa, która jest obiektem – sześciobokiem 3,0 x 3,0 m konstrukcji drewnianej – ażurowej, wysokości 3,20 m – 2,50 m, zakotwionym w gruncie. Pięć ścian do połowy wysokości – odeskowanych. Jedna ściana odeskowana w całości. Posadzka z betonowych płyt chodnikowych. Dach drewniany – wielospadowy – kryty dachówką bitumiczną. Rok budowy 2006.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 94 akt sprawy,

Główną szkodą w budynku mieszkalnym jest pogłębiające się od 1995 roku pochylenie się jego bryły w kierunku północnym i północno – zachodnim. Pochylenie to nie jest co do kierunków i wielkości pochylenia ścian, stropów, dachu i naroży budynku jednorodne i wynosi obecnie maksymalnie 25,5%, co przy dalszym wzroście tego pochylenia, może zagrażać bezpieczeństwu konstrukcji i osobom zamieszkałym w budynku. Pozostałe szkody polegają na pionowych, ukośnych i poziomych spękaniach ścian konstrukcyjnych i działowych – zwłaszcza w obrębie otworów, spękaniach kominów i stropów, spękaniach tynków, spękaniach posadzek cementowych i spękaniu posadzek oblicowanych płytami terakota. Występuje również zwichrowanie przestrzenne więźby dachowej co uwidacznia się w zwiększonym i niejednorodnym pochyleniu stropu nad ostatnią kondygnacją budynku. Zwiększone pochylenia występują również na poziomie stropu – podłóg nad parterem budynku – co wskazuje na przestrzenną deformację całej bryły budynku. Budynek mieszkalny, w obecnym stanie technicznym, powinien zostać wyłączony z użytkowania o charakterze ciągłym. Wszystkie szkody występujące w budynku mieszkalnym, pozostają w związku przyczynowym

z prowadzoną przez pozwaną eksploatacją górniczą. Zużycie naturalne poszczególnych elementów konstrukcji i wykończenia budynku jest proporcjonalne do czasu eksploatacji obiektu. Budynek jest prawidłowo użytkowany i bieżąco konserwowany oraz remontowany.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

W budynku gospodarczym nr (...) podstawową szkodą jest pochylenie bryły budynku w kierunku północnym i północno – zachodnim. Wartość maksymalna pochylenia wynosi 24,4 ‰. Kolejne szkody, które występują w budynku, polegają na poziomych i ukośnych spękaniach ścian murowanych, spękaniach tynków i spękaniach posadzek betonowych.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

W budynku gospodarczym nr (...) nie ma aktualnie śladów oddziaływania eksploatacji górniczej – do użytku został on oddany w 2013 roku.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

W nawierzchni na posesji powoda szkody polegają na miejscowych deformacjach takich elementów jak kostka betonowa, betonowe płyty chodnikowe i krawężniki, oraz naprzeciw spadkach wynikających z osiadania terenu – utrudniających prawidłowy odpływ wód opadowych.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

W ogrodzeniu wokół nieruchomości występują pochylenia oraz spękania podmurówek betonowych, które są związane z eksploatacją górniczą.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

Szambo posiada uszkodzenia takiej jak: pochylenie i obniżenie zbiorników bezodpływowych – wykonanych z kręgów betonowych oraz zwichrowanie nakryw betonowych osadzonych na zbiornikach.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

Studnia jest odchylona od pionu w stopniu podobnym jak pochylenie usytuowanego obok budynku mieszkalnego. Pochylenie to nie wpływa ujemnie na funkcję użytkową studni.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 96 akt sprawy,

Zbiornik opału posiada uszkodzenia w postaci pęknięć w ścianach betonowych. Podobne uszkodzenia występują w gnojowniku.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 97 akt sprawy,

Altana ogrodowa za wyjątkiem niewielkiego pochylenia, nie wykazuje uszkodzeń warunkujących jej używanie.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 97 akt sprawy,

Tylko część uszkodzeń w budynku mieszkalnym możliwa jest do usunięcia drogą przywrócenia stanu poprzedniego. Niemożliwe do naprawy w ten sposób jest pochylenie budynku. Pozostałe obiekty budowlane oraz urządzenia można naprawić przywracając je do stanu poprzedniego.

Dowód: opinia biegłego K. K. k. 97 – 100 akt sprawy,

Wartość obiektów budowlanych oraz urządzeń na nieruchomości powoda po odliczeniu wartości ich naturalnego zużycia liczonego na stan roku 2014 (na dzień wydania opinii biegłego) to:

- budynek mieszkalny – 335 950,69 złotych,
- budynek gospodarczy nr (...) – 47348,96 złotych
- budynek gospodarczy nr (...) – 11841,33 złotych,
- nawierzchnia placów i chodników – 11277,96 złotych,
- ogrodzenie nieruchomości - 4476,04 złotych,
- szambo – 2482,74 złotych,
- studnia – 9883,28 złotych,
- zbiornik opału – 1157,74 złotych,
- gnojownik – 1554,58 złotych,
- altana ogrodowa – 3427,56 złotych.

Dowód: pismną opinią uzupełniająca biegłego K. K. k. 514 – 518 akt sprawy,

Sąd zważył co następuje:

Powództwo o zasądzenie kwoty 477 770,46 złotych okazało się zasadne ponad tą kwotą podlegało oddaleniu. Odnośnie okresu odsetek od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu do 7.04.2015 roku powództwo zostało oddalone.

Bezspornym w sprawie było, że:

- powód jest właścicielem nieruchomości opisanej w stanie faktycznym,
- jego nieruchomość jest pod wpływem działalności zakładu górniczego strony pozwanej,
- działalność ta spowodowała szkody opisane w stanie faktycznym,
- powód wyczerpał tryb postępowania ugodowego z pozwaną,
- pozwana zgadzała się na naprawę szkód górniczych poprzez przywrócenie stanu poprzedniego, ale nie zgadzała się na wypłatę jednorazowego odszkodowania.

Spornym było czy powodowi należy się jednorazowe odszkodowanie z tytułu wyrządzonych przez pozwaną szkód, czy też szkoda ta winna być naprawiona poprzez restytucję naturalną?

Jeśli powodowi należne było jednorazowe odszkodowanie to w jakiej wysokości winno ono zostać wypłacone?

Zanim zostaną rozważone sporne okoliczności koniecznym jest ustalenie czy do rozstrzygnięcia sporu należało stosować przepisy nowego prawa geologicznego i górniczego – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U.2011.163.981) czy też ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2005.228.1947 j.t)?

Stosownie do treści art. 226 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku utraciła moc, z tym że w oparciu o treść art. 222 nowego prawa geologicznego i górniczego do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się dotychczasowe przepisy. Na pewno nowa ustawa prawo geologiczne i górnicze weszła w życie od 1 stycznia 2012 roku. Natomiast problem ten był już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, który w

uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku w sprawie III CZP 75/13 orzekł, iż do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w którym zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 roku stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (jedn. Tekst: Dz.U.z 2005 r Nr 228, poz. 1947 z późniejszymi zmianami)

Z opinii biegłego K. K. wynika, iż szkoda w budynku mieszkalnym powoda, polegająca na wychyleniu się bryły budynku, rozpoczęła się już w 1995 roku i stale postępuje. Zatem wyraźnie widać, iż powstanie szkody rozpoczęło się jeszcze pod reżimem starych przepisów prawa geologicznego i górniczego, co obligowało sąd do zastosowania reżimu prawnego właśnie tych przepisów.

Zgodnie z art. 94 ust.1 p.g.i.g. zasadą jest, iż naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego. Stosownie do art. 95 ust.1 p.g.i.g. dopiero jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania.

Z opinii biegłego K. K. wynika, iż jedynie część uszkodzeń w budynku mieszkalnym powoda można usunąć poprzez restytucję naturalną. Natomiast poprzez przywrócenie stanu poprzedniego nie jest możliwe wyprostowanie bryły budynku mieszkalnego powoda. W ocenie biegłego pochylenie budynku mieszkalnego powoda aktualnie przekroczyło fazę krytyczną, gdyż przekroczyło już granicę zagrażającą bezpieczeństwu stosunkowo słabej konstrukcji budynku. Przechylił bryłę to już 25% natomiast brak jest możliwości technicznych wykonania rektyfikacji bryły budynku. Biegły stwierdził, iż aby możliwym było wyprostowanie bryły budynku konieczne jest spełnienie określonych warunków technicznych do których należy zaliczyć:

- konstrukcyjnie mocną, zwłaszcza w obrębie fundamentów i stropów, sztywną i odporną na deformację – jednolitą strukturalnie bryłę obiektu,

- jednolity poziom posadowienia poszczególnych części budynku.

W przypadku budynku mieszkalnego powoda żaden z tych warunków nie jest spełniony. Fundamenty części głównej budynku i przybudówki znajdują się na różnych poziomach posadowienia. Bryła budynku jest rozczłonkowana, fundamenty i mury piwnic – głównej części budynku i przybudówki znajdują się na różnych poziomach posadowienia. Bryła budynku jest rozczłonkowana, fundamenty i mury piwnic – głównej części budynku wykonane są z niejednorodnych materiałów – na słabej zaprawie murarskiej, stropy wykonane są z żelbetonu na szynach kolejowych, przybudówka nie posiada wykształconych dylatacji a częściowo nawet własnych ścian konstrukcyjnych. Konstrukcja budynku jest na dodatek osłabiona w wyniku ponawiających się od wielu lat szkód górniczych. Biegły skonkludował, iż rozpatrując celowość pionowania budynku przy użyciu podnośników hydraulicznych należy uzmysłowić sobie fakt, że metoda ta jest obecnie jedyną praktycznie używaną metodą i że w wyniku jej stosowania następuje zasadnicza zmiana schematu statycznej pracy budynku. Obciążenie ze ścian budynku na fundament nie jest przekazywana, tak jak w trakcie normalnej eksploatacji, w postaci obciążenia liniowego, lecz w postaci sił skupionych. Dlatego też zasadniczą rolę odgrywają tu stany granicznej wytrzymałości poszczególnych fragmentów budynku a zwłaszcza struktura i wytrzymałość ław i murów fundamentowych. Nadto w ocenie biegłego przeciwwskazaniem do naprawy budynku poprzez pionowanie jest również uzasadniona obawa, że naprawa ta nie zapewniłaby jednak trwałego efektu. Obawy te wynikają z danych zawartych w opinii górniczo – geologicznej opracowanej przez pozwaną i włączonej do akt sprawy. Planowana dalsza eksploatacja zawałowa w latach 2016 – 2025 wskazuje jednoznacznie na to, że budynek powoda będzie podlegał dalszym uszkodzeniom, w tym również pochyleniu.

Odnosnie pozostałych obiektów budowlanych na nieruchomości powoda – budynku gospodarczego nr (...) i pozostałej infrastruktury budowlanej możliwym – w ocenie biegłego – jest przywrócenie ich do stanu poprzedniego.

W ocenie sądu opinia biegłego K. K., w zakresie tych wniosków jest logiczna i rzetelna. Przede wszystkim należy podkreślić, iż biegły w bardzo szczegółowy sposób dokonał oceny stanu budynku mieszkalnego powoda, budynków gospodarczych oraz pozostałej infrastruktury budowlanej na nieruchomości powoda. Analiza ta obejmuje nie tylko

rodzaj materiałów jaki został użyty do budowy, ale także sposób łączenia materiałów oraz jakość zastosowanych technologii. Warto podkreślić, iż w zakresie budynku mieszkalnego powoda biegły wyraźnie stwierdził, iż jakość fundamentów budynku nie jest wysoka, nadto przechył budynku doprowadził do poważnego zwichrowania więźby dachowej budynku. W tej sytuacji logicznym jest dla sądu wniosek biegłego, iż przy takim stanie fundamentów oraz więźby dachowej brak jest możliwości dokonania rektyfikacji budynku mieszkalnego. Nadto równie istotnym jest argument dotyczący posadowienia fundamentów budynku mieszkalnego oraz przybudówki na różnych poziomach, co wyklucza możliwość stosowania metody rektyfikacji budynku. Reasumując wniosek biegłego o braku możliwości pionowania budynku mieszkalnego powoda z przyczyn wyżej opisanych jest prawidłowy. Nie może tego wniosku zmienić treść zeznań świadka L. G., bowiem jego opinia o możliwości rektyfikacji budynku powoda opierała się jedynie na pobieżnych oględzinach budynku, co świadek sam przyznał. Pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu na to, iż wnioski biegłego K. K. w zakresie braku możliwości rektyfikacji budynku mieszkalnego powoda są wadliwe. W tym miejscu sąd wyraża też zdanie, iż fakt polemiki pozwanej z biegłym oraz wzajemne emocjonalne argumenty nie podważały logicznych i rzetelnych wniosków biegłego poprzedzonych szczegółową analizą stanu budynków i infrastruktury budowlanej na nieruchomości powoda. W tej sytuacji sąd uznał, iż brak było możliwości przywrócenia stanu poprzedniego budynku mieszkalnego powoda. Tym samym zrealizowała się norma prawna art. 95 prawa geologicznego i górniczego, bowiem przywrócenie stanu poprzedniego nie jest możliwe czyli koniecznym było wypłacenie na rzecz powoda jednorazowego odszkodowania i to w zakresie wszystkich budynków oraz całej pozostałej infrastruktury budowlanej (ogrodzenie, szambo, altana, zbiornik na opał, nawierzchnia chodnikowa, studnia, gnojownik). Wniosek taki jest oczywisty bowiem o ile powód nie będzie w stanie mieszkać w swoim budynku mieszkalnym to tracą dla niego znaczenie pozostałe budynki gospodarcze oraz wymieniona wyżej infrastruktura, które odgrywały służebną rolę wobec budynku mieszkalnego.

Biegły K. K. dokonał wyceny poszczególnych obiektów budowlanych oraz całości infrastruktury budowlanej i po dokonaniu korekt w tym zakresie ostateczna wartość tych obiektów została wyliczona, jak to sąd przedstawił w stanie faktycznym. W tym miejscu należy podkreślić, iż fakt, iż biegły wyliczył najpierw wysokość jednorazowego odszkodowania wedle cen z 2013 i pomniejszył ją o wartość naturalnego zużycia liczoną na stan, co do budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego nr (...) na rok 1997, nie dyskredytuje jego opinii w tym zakresie. Biegły następnie w opinii uzupełniającej skorygował te wyliczenia i wyliczył stan naturalnego zużycia tych budynków na rok 2014 zatem stosownie do czasu wykonania opinii, czyli w sposób prawidłowy. Nadto biegły w uzupełniającej pisemnej opinii wyliczył wartość jednorazowego odszkodowania wedle cen za rok 2014. Tutaj biegły wyliczył tę wartość poprzez zastosowanie współczynnika korygującego ceny między rokiem 2013 i 2014. W tym zakresie nie można podzielić poglądu pozwanej, iż tego rodzaju sposób wyliczenia jest niedopuszczalny bowiem biegły korygował ceny jedynie w zakresie różnicy kilkunastu miesięcy pomiędzy wyliczeniem z 2013 roku a 2014, kiedy to ceny spadły. Zatem nie jest prawdą, iż stosowanie tego rodzaju procedury mogłoby doprowadzić na przykład do ustalenia cen kilkadziesiąt bądź kilkanaście lat temu i stosować współczynnik korygujący dla ustalenia ceny aktualnej. Nie jest to prawdą dlatego, iż biegły stosował tego rodzaju wyliczenie właśnie w zakresie bardzo krótkiego przedziału czasowego, co w ocenie sądu jest dopuszczalne i nie wypacza w żaden sposób prawidłowości wyceny jednorazowego odszkodowania. Reasumując wartość poszczególnych obiektów i składników budowlanych wynosiła:

- budynek mieszkalny – 335 950,69 złotych,
- budynek gospodarczy nr (...) – 47348,96 złotych
- budynek gospodarczy nr (...) – 11841,33 złotych,
- nawierzchnia placów i chodników – 11277,96 złotych,
- ogrodzenie nieruchomości - 4476,04 złotych,
- szambo – 2482,74 złotych,

- studnia – 9883,28 złotych,
- zbiornik opału – 1157,74 złotych,
- gnojownik – 1554,58 złotych,
- altana ogrodowa – 3427,56 złotych.

Była to wartość netto i należało do tych wartości doliczyć podatek VAT, co pomiędzy stronami nie było sporne. Po doliczeniu podatku VAT wartość:

- budynku mieszkalnego to kwota 362 826,75 złotych,
- budynku gospodarczego nr (...) to kwota 58239,22 złotych,
- budynku gospodarczego nr (...) to kwota 14 564,83 złotych,
- nawierzchni placu i chodników to kwota 14 564,83 złote,
- ogrodzenie nieruchomości to kwota 5505,53 złotych,
- szamba to kwota 3053,77 złotych,
- studni to kwota 12 156,43 złotych,
- zbiornika na opał to kwota 1424,02 złotych,
- gnojownika to kwota 1912,13 złotych,
- altany ogrodowej to kwota 4215,89 złotych.

W sumie wartość jednorazowego odszkodowania to kwota 477 770,46 złotych.

W ocenie sądu to ta kwota odzwierciedla wartość jednorazowego odszkodowania wyrażającą wartość odtworzeniową wyżej wymienionych obiektów oraz infrastruktury budowlanej pomniejszoną o wartość naturalnego ich zużycia. Biorąc to pod uwagę taką kwotę sąd zasądził na rzecz powoda w punkcie 1 wyroku. Odsetki od tej kwoty sąd zasądził od po dniu doręczenia pozwanej odpisu uzupełniającej opinii biegłego K. K., w której biegły wyliczył aktualną wartość odszkodowania na rzecz powoda. W ocenie sądu brak było podstaw do zasądzenia tej kwoty od dnia wniesienia pozwu bowiem wartość odszkodowania została wyliczona wedle cen aktualnych zatem w zwłoce z zapłatą tej kwoty pozwana jest dopiero od następnego dnia od dowiedzenia się o realnej wartości odszkodowania. Odsetki zostały zasądzone od dnia 8 kwietnia 2015 roku w oparciu o treść art. 481§1 k.c.

Powód ograniczył żądanie pozwu z kwoty 710 000 złotych do kwoty 574 303,94 złotych i w pozostałym zakresie wycofał pozew (bez zrzeczenia się roszczenia) na co nie wyraził zgody pozwany, zatem ponad kwotę 477 770, 46 złotych powództwo zostało oddalone, co znalazło wyraz w punkcie 2 wyroku. Również roszczenie odsetkowe od dnia wniesienia pozwu do dnia 7 kwietnia 2015 roku zostało oddalone, co również znalazło odzwierciedlenie w punkcie 2 wyroku.

W ocenie sądu fakt, iż pozwana nie zgodziła się na cofnięcie pozwu ponad kwotę 574 303,94 złotych nie oznacza, iż powoda należy taktować jako stronę która przegrała proces. Zdaniem sądu w zakresie szkód górniczych w oparciu o treść art. 100 k.p.c. zakres roszczenia powoda zależał od oceny sądu, bowiem powód w pozwie ma jedynie hipotetyczne możliwości właściwego określenia wartości jednorazowego odszkodowania na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy prawo geologiczne i górnicze. Natomiast na pewno już po pisemnej uzupełniającej opinii biegłego K. K. powód miał możliwości właściwej oceny wysokości odszkodowania, jakie pozwana winna wypłacić na jego rzecz jednak pozostał

przy kwocie wynikającej z pierwszej opinii biegłego. Dlatego sąd przyjął iż powód wygrał proces w kwocie 477 770,46 złotych z kwoty 574 303,94 złotych. Czyli powód wygrał proces w 83%. Zatem na rzecz powoda należne koszty związane z profesjonalną reprezentacją to kwota 7200 złotych (§2 ustęp 1 i §6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348, z późniejszymi zmianami) którą to kwotę należało pomnożyć przez 83% co daje kwotę 5976 złotych.

Z kolei pozwana wygrała proces w stosunku 17% czyli w oparciu o rozporządzenie dotyczące stawek radcowskich winien otrzymać kwotę 7200 złotych razy 17% czyli 1224 złotych. Zatem (...) minus 1224 złotych daje kwotę 4352 złotych.

Taką kwotę tytułem kosztów procesu sąd zasądził na rzecz powoda w punkcie 3 wyroku.

Natomiast w oparciu o treść przepisu art. 113 ustęp 1 w związku z art. 13 i 96 ustęp 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2006 Nr 126, poz. 876 z późniejszymi zmianami) sąd nakazał stronie pozwanej uiszczyć na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Gliwicach kwotę:

- 23 889 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni,
- oraz kwotę 8412,01 złotych tytułem brakującej części wydatków sądowych. Znalazło to wyraz w punkcie 4 wyroku.

Sędzia Jarosław Klon